

FINANS
DANMARK

Øget indtjening i bankerne i 2023 giver afkast på niveau med øvrigt erhvervsliv

De danske bank- og realkreditkoncerner fik en høj indtjening i 2023 målt i kroner og øre. Det bringer dog blot banksektoren op på niveau med det øvrige erhvervsliv i Danmark, når det gælder afkast til ejerne. Det viser årsregnskaberne for 2023. Indtjeningen i 2023 kommer således efter en årrække med lav indtjening i banksektoren som følge af det meget lave renteniveau.

Banksektorens indtjening blev høj i 2023, når man opgør det i kroner og øre. Resultatet efter skat for de omfattede 16 bank- og realkreditkoncerner er på 55,1 mia. kr. i 2023 mod 33,1 mia. kr. forrige år. I 2017 udgjorde resultatet efter skat 41,8 mia. kr., jf. figur 1. Den styrkede indtjening skyldes primært det normaliserede rentemiljø, der har løftet bankernes nettorenteindtægter markant efter en lang periode med lave nettorenteindtægter. Gunstige forhold på de finansielle markeder har givet høje kursreguleringer i 2023, og en robust dansk økonomi betyder, at nedskrivninger på udlån fortsat er meget lave.

Holdes resultatet op mod den kapital, der ligger bag – altså egenkapitalforrentningen – er 12,4 pct. i 2023 det højeste niveau i den viste periode siden 2017. Den seneste stigning i bankernes indtjening betyder, at egenkapitalforrentningen er kommet op på et mere normalt niveau, som f.eks. IMF har peget på, at banker som minimum bør præstere for, at vi på sigt har en sund og robust banksektor¹.

En del af den høje indtjening i 2023 forbliver også i bankerne som overført overskud til egenkapitalen. Det foreslåede udbytte til aktionæerne udgør ca. 18,6 mia. kr., hvor den samlede indtjening efter skat altså var 55,1 mia. kr. Udbetalingen af udbytte hidrørende fra resultatet i 2023 sker dog først efter forårets generalforsamlinger i 2024. Bankerne fortsætter dermed opbygningen af egenkapital og udbygger deres robusthed til at håndtere fremtidige udfordringer. I løbet af 2023 steg de 16 største bank- og realkreditkoncerners egenkapital med 35 mia. kr. Senere i analysen ses der nærmere på kapitalforholdene, hvor der gælder særlige kapitalregler for bank- og realkreditsektoren.

Analyse

12. april 2022

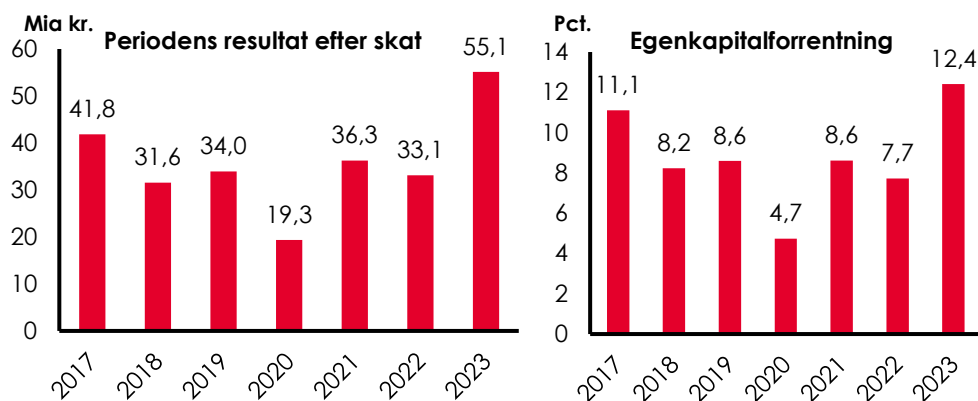
Dok. nr. FIDA-1941317218-709843-

v1

Kontakt [Owner]

¹ Ifølge IMF skal en sund bank præstere en egenkapitalforrentning på mindst 10 pct., bl.a. for at være i stand til at kunne tiltrække investorer. Dette udsagn er fra 2017, da renteniveauet var meget lavt. Ved det markant højere renteniveau i dag, vil en sund bank – alt andet lige - skulle præstere en endnu højere egenkapitalforrentning. Kilde: IMF, Global Financial Stability Report October 2017 (note 5 s. 11).

Figur 1: Høj indtjening i 2023 - men moderat egenkapitalforrentning

Anm.: Akkumulerede regnskabstal fordelt på resultat efter skat og egenkapitalforrentningen fra den obligatoriske resultatopgørelse for de største danske bank- og realkreditkoncerner. Der er taget højde for fusioner mv., hvor det er muligt, så samme andel af sektoren, fremgår i de viste år, og tallene således er sammenlignelige. For Danske Bank-koncernen er kun Danske Bank A/S og Realkredit Danmark medregnet i periodens resultat. 2022 er ekskl. omkostning i Danske Bank vedr. Estland-sagen på 13,8 mia. kr.
Kilde: Årsregnskaber og Finans Danmarks beregninger.

Notat

12. april 2024

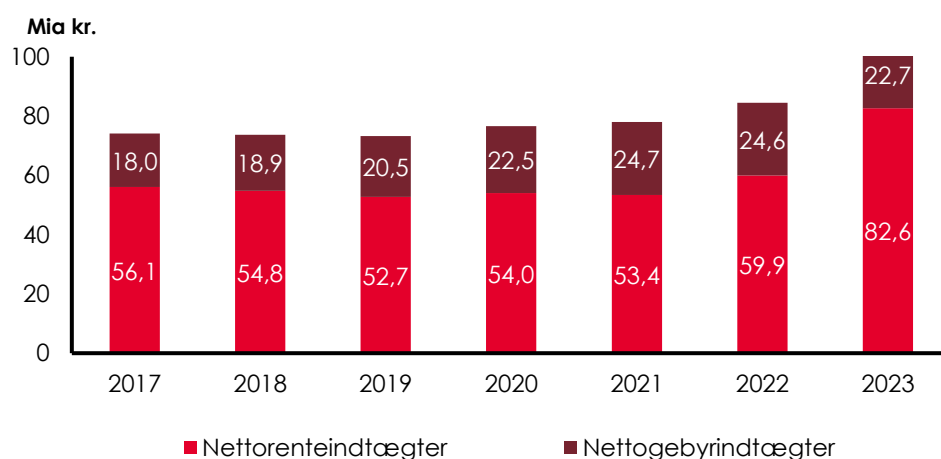
Dok. nr. FIDA-1941317218-709843-

v1

Renteindtægter i 2023 er tilbage på et normalt niveau

Den høje indtjening i 2023 er primært drevet af nettorenteindtægterne, jf. figur 2, der er steget betydeligt i 2023 som følge af det normaliserede renteniveau. Det har gjort det muligt for bankerne at retablere en positiv indtjening på både indlån og udlån efter en lang periode med negative renter, der har presset bankernes forretningsmodel. Bankernes rentemarginal – altså forskellen på bankernes indlåns- og udlånsrente – er øget fra et lavt niveau og er nu tilbage på niveauet fra midt 00'erne.

Figur 2: Renteindtægter løftet af normaliseret renteniveau

Anm.: Figuren viser akkumulerede regnskabstal for nettorenteindtægter og nettogebyrindtægter fra den obligatoriske resultatopgørelse for de største danske bank- og realkreditkoncerner. Der er taget højde for fusioner mv., så samme andel af sektoren fremgår i de viste år, og tallene således er sammenlignelige. For Danske Bank-koncernen er kun Danske Bank A/S og Realkredit Danmark medregnet.
Kilde: Årsregnskaber og Finans Danmarks beregninger.

Skiftet fra et meget lavt renteniveau til et højere og mere normalt renteniveau skal hele samfundet vænne sig til. Populært sagt koster det igen penge at have gæld, og der kan igen opnås afkast ved at spare op og investere. Virksomheder og husholdninger har i en ca. 10-årig periode fået bank- og realkreditlån til meget lave renter. Nu er vi tilbage i en mere normal situation, hvor der igen er væsentlige renteudgifter forbundet med at optage lån og have gæld.

Til gengæld har virksomhederne været vant til at skulle betale for at have penge stående i banken. Nu får virksomhederne igen renteindtægter ved at have penge stående i banken. Privatkunder med et større indestående i deres bank måtte også i en kort periode betale negative renter. Nu er de negative renter fortid, og privatkunder har mulighed for at opnå en højere rente på deres indlån ved at binde penge i en periode (tidsindsud). Sektoren udbyder i skrivende stund sådanne produkter til en rente på omkring 3 pct. i gennemsnit.

Hvis Den Europæiske Centralbank (ECB) snart påbegynder de rentenedsættelser, som mange forventer, kan det blive svært for banksektoren at opretholde den høje indtjening fra nettorenteindtægter, som vi har set i 2023. Danmarks Nationalbank vil følge ECB's rentenedsættelser, men ikke nødvendigvis i fuldt omfang, for at holde kronekursen stabil over for euroen.

Nettogebyrindtægterne er derimod faldet i forhold til sidste år. Det skyldes blandt andet lavere aktivitet inden for realkreditlån som følge af både færre bolighandler og lånekonverteringer. Hertil kommer også lavere aktivitet med værdipapirhandel for både detailkunder og professionelle investorer.

Positive kursreguleringer i 2023 som følge af gunstige finansielle markeder

2023 var præget af gunstige forhold på de finansielle markeder, hvilket har bidraget til positive kursreguleringer, der nu er på det højeste niveau i syv år, jf. figur 3. Kursreguleringerne omfatter afkastet på bankernes obligationsbeholdning samt dele af indtjeningen i bankernes handelsafdelinger.

De forudsigelige og gunstige forhold på de finansielle markeder i 2023, herunder det normaliserede rentemiljø, indebærer, at bankernes kursreguleringer ligger højt i 2023, særligt i forhold til det turbulente 2022. En af forklaringerne er, at kreditspændet² på korte danske realkreditobligationer faldt i 2023. Det betyder alt andet lige, at værdien af bankernes obligationer fra 2022 steg, hvilket bidrager til de forholdsvis høje kursreguleringer. Den modsatte effekt gjorde sig gældende i 2022, hvor bankernes obligationer tabte værdi som følge af, at kreditspændet

---

² Kreditspændet er den ekstra kompensation for risiko, som investorer kræver i tillæg til den risikofri rente.

Notat

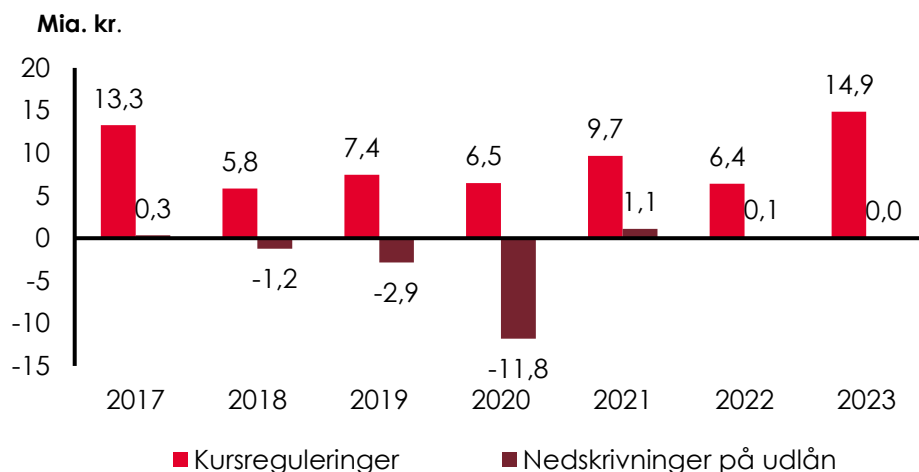
12. april 2024

Dok. nr. FIDA-1941317218-709843-

v1

steg. De relativt høje kursreguleringer i 2023 skal altså ses i sammenhæng med de meget lave kursreguleringer i perioden før. Det er usandsynligt, at kursreguleringerne kan forblive på et så højt niveau på længere sigt.

Figur 3: Gunstige finansielle markeder afspejlet i kursreguleringer

Notat

12. april 2024

Dok. nr. FIDA-1941317218-709843-

v1

Anm.: Figuren viser akkumulerede regnskabstal for kursreguleringer og nedskrivninger fra den obligatoriske resultatopgørelse for de største danske bank- og realkreditkoncerner. Der er taget højde for fusioner mv., så samme andel af sektoren fremgår i de viste år, og tallene således er sammenlignelige. For Danske Bank-koncernen er kun Danske Bank A/S og Realkredit Danmark medregnet.

Kilde: Årsregnskaber og Finans Danmarks beregninger.

Historisk lave nedskrivninger på udlån kan ikke vare ved

Nedskrivningerne på udlån er fortsat på et meget lavt niveau, og det bidrager også positivt til bankernes indtjening. Det er urealistisk, at nedskrivningerne kan forblive på det nuværende lave niveau. Nedskrivninger på udlån er et spejl af tilstanden i samfundsøkonomien, og erfaringen siger, at de senere års gode tider i økonomien ikke varer ved for evigt.

Generelt er danske virksomheder velkapitaliserede og i en stærk position. Antallet af konkurser i 2023 er på sit højeste niveau siden 2010, men stigningen har trods alt været behersket, og det er primært sket blandt mindre virksomheder uden banklån i nævneværdigt omfang. Det afspejler grundlæggende, at det er gået bedre for de danske virksomheder – og hele samfundsøkonomien – end ventet efter en brat og stor rentestigning.

De seneste økonomiske udsigter for dansk økonomi tegner bedre end tidligere forudsagt. Chancen for en blød landing for dansk økonomi er således steget efter en ustabil periode med høj inflation, høje renter og høje energipriser.

Det er dog usikkert, om vi har set det fulde gennemslag af rentestigningerne, ligesom virksomhederne aktuelt befinder sig i et krydspres mellem både højere renter og højere lønninger. Derfor må der forventes større nedskrivninger på udlån til særligt små virksomheder. Mange virksomheder er dog i stand til at tilpasse sig situationen ved f.eks. at nedbringe deres gæld med høje renteomkostninger og optimere deres likviditet bl.a. ved at få tilgodehavender hurtigere hjem.

Et normalt tab på udlån i 2023 ville have givet et markant lavere afkast

Finanstilsynet har tidligere beregnet³, at den gennemsnitlige tabsprocent set over en 50-årig periode (1969-2019) er hhv. 0,86 pct. af udlån og garantier for pengeinstitutter og 0,15 pct. for realkreditinstitutter. Når Finanstilsynets tal for et normalt niveau for tab på udlån lægges til grund, svarer det til et tab på udlån på ca. 16 mia. kr. med det aktuelle udlånsniveau for hele sektoren.

Hvis det forsigtigt antages, at de største bank- og realkreditkoncerner i denne analyse har 90 pct. af bankudlånet, ville det svare til et tab på ca. 15 mia. kr. i 2023 i en mere normal situation mod stort set ingen indregnede nedskrivninger i regnskabsåret 2023 samlet set. Indregnes nedskrivninger på 15 mia. kr., ville det betyde, at resultatet efter skat, alt andet lige og uden skatteeffekt, ville blive reduceret fra 55 til 40 mia. kr. for de største bank- og realkreditkoncerner i 2023. Det havde i så fald medført en egenkapitalforrentning på ca. 9 pct. og ikke 12,4 pct. i 2023.

Med andre ord ville sektoren - selv med den høje indtjening i 2023 - ikke helt have nået IMF's pejlemærke om en forrentning på mindst 10 pct. for en sund bank, hvis der var indtruffet tab på udlån på bare et gennemsnitligt niveau, jf. figur 4. Det illustrerer, at bankernes indtjening er det første værn mod tab på udlån. Derfor er det vigtigt, at der er en god indtjening i sektoren til at kunne modstå sådanne tab. I disse tider med usikkerhed kan den økonomiske virkelighed hurtigt ændre sig med større tab på udlån til følge.

2023 er det første år siden 2017, hvor forrentningen af egenkapitalen i sektoren lever op til IMF's pejlemærke for en sund bank. Den gennemsnitlige forrentning af egenkapitalen i de seneste syv år er således på blot 8,8 pct. Selv om de danske banker fik et betydeligt indtjeningsefterslæb i årene med lave renter, har de dog samtidig formået at opbygge kapital. Således er den danske banksektor robust, hvilket bekræftes af de stresstest, som Nationalbanken og EBA udfører.

Notat

12. april 2024

Dok. nr. FIDA-1941317218-709843-

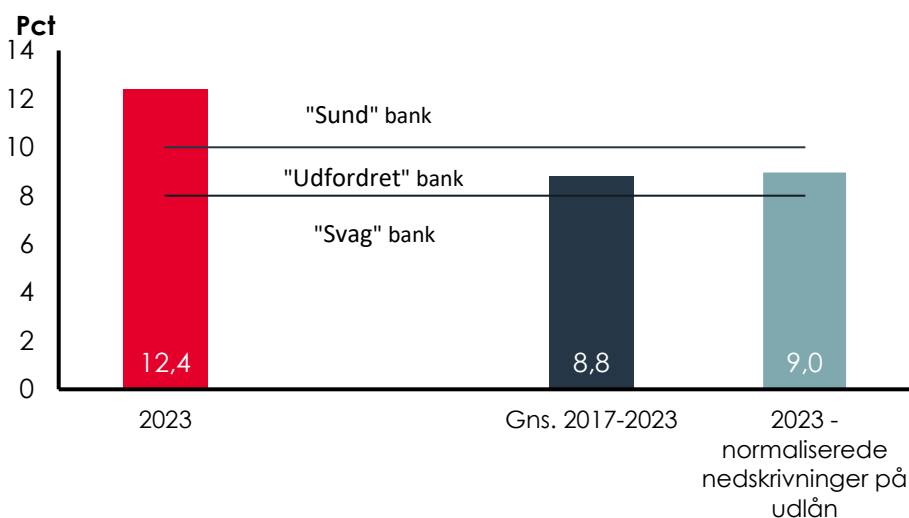
v1

---

³ Markedsudviklingsartikel for kreditinstitutter, 1. halvår 2019.

Figur 4: Forrentningen af egenkapitalen i 2023 ville have været for lav ved et normalt tab på udlån

Notat

12. april 2024

Dok. nr. FIDA-1941317218-709843-

v1

Anm.: Egenkapitalforrentningen er beregnet som periodens resultat efter skat i procent af den gennemsnitlige egenkapital over perioden. Figuren omfatter de 16 største bank- og realkreditkoncerner i 2023. Der er taget højde for fusioner mv., hvor det er muligt, så samme andel af sektoren, fremgår i de viste søjler, og tallene således er sammenlignelige. I gns. 2017-2023 er der i året 2022 korrigeret for ekstraordinær omkostning i Danske Bank vedr. Estland-sagen på 13,8 mia. kr. Ifølge IMF har en sund bank en forrentning af egenkapitalen på mindst 10 pct. Er forrentningen under 10 pct. – men højere end 8 pct. – anses banken som udfordret. Hvis forrentningen er under 8 pct., anses banken som svag.
Kilde: IMF Global Financial Stability Report October 2017, årsregnskaber og Finans Danmarks beregninger.

Øget indtjening i 2023 betyder øget opbygning af kapital

En høj indtjening er, som tidligere nævnt, første værn mod tab på udlån. Kapitalen er det næste værn, der også skal kunne dække uventede tab på udlån mv.⁴ Der gælder særlige kapitalregler for bank- og realkreditsektoren.

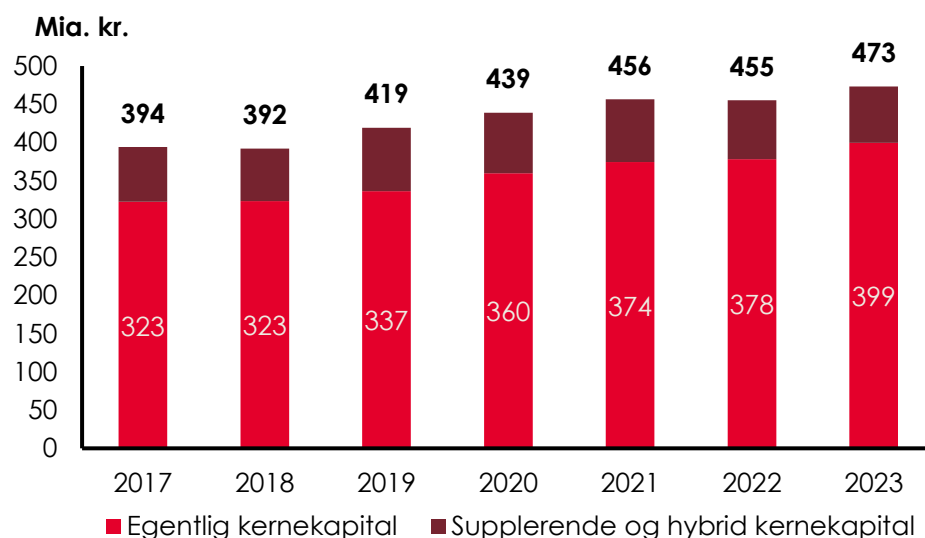
Den øgede indtjening i 2023 har også bidraget til, at den egentlige kernekapital⁵ er steget til næsten 400 mia. kr. og den totale kapital til 473 mia. kr. ved udgangen af 2023, jf. figur 5. En del af den høje indtjening i 2023 vil forblive i bankerne som overført overskud til egenkapitalen. Det foreslåede udbytte til aktionærene udgør ca. 18,6 mia. kr., hvor den samlede indtjening efter skat altså var 55,1 mia. kr. Bankerne fortsætter dermed opbygningen af den egentlige kernekapital og øger robustheden til at håndtere fremtidige udfordringer.

⁴ Kreditorerne, dem som har lånt banken penge, bliver påført tab, hvis banken ikke selv har tilstrækkelig kapital til at dække tab.

⁵ Består af den regnskabsmæssige egenkapital fratrukket visse poster på balancen.

Figur 5: Øget kapitalniveau

Anm.: Opgørelsen er ultimo året. Egentlig kernekapital er egenkapital fratrukket visse poster på balancen bl.a. immaterielle aktiver og skatteaktiver, der afhænger af den fremtidige indtjening. Derfor er den egentlige kernekapital (400 mia. kr.) mindre end den regnskabsmæssige egenkapital (462 mia. kr.).
Kilde: Årsregnskaber og Finans Danmarks beregninger.

Notat

12. april 2024

Dok. nr. FIDA-1941317218-709843-

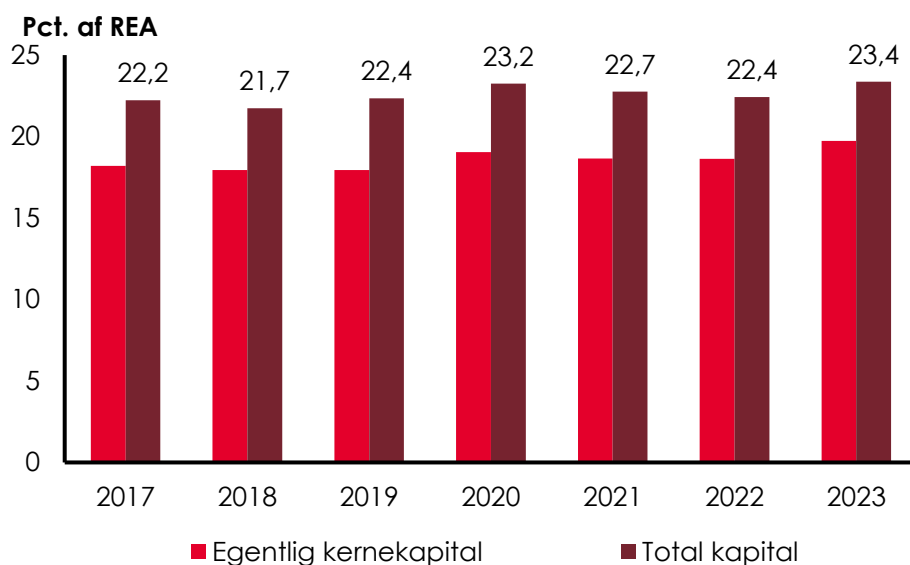
v1

Den danske banksektor er meget robust

Kapitalen skal dog ses i forhold til de risici – risikovægtede eksponeringer (REA) –, som sektoren har påtaget sig ved bl.a. udlån og positioner i markedet. Det ses af figur 6, at kapitalprocenterne også når nye højder i 2023. Den egentlige kernekapitalprocent er steget fra 18,6 pct. i 2022 til 19,7 procent i 2023, mens den totale kapitalprocent er steget fra 22,4 pct. i 2022 til 23,4 pct. i 2023. Det skyldes både, at der er lagt betydelig kapital til side fra den høje indtjening i 2023, og at de risikovægtede eksponeringer ikke har ændret sig nævneværdigt fra 2022 til 2023.

Figur 6: Kapitalen i forhold til risici er også øget

Notat

12. april 2024

Dok. nr. FIDA-1941317218-709843-

v1

Anm.: Risk Exposure Amount (REA) betegnes på dansk som de risikovægtede eksponeringer. Det er summen af den kreditrisiko, markedsrisiko og operationelle risiko, som en bank har påtaget sig. Hver enkelt af bankens eksponeringer f.eks. på et udlån til en kunde ganges med en tilhørende risikovægt, hvis størrelse afhænger af risikoen for tab for banken. Når alle bankens risikovægtede eksponeringer lægges sammen, fås de samlede risikovægtede eksponeringer.
Kilde: Årsregnskaber og Finans Danmarks beregninger.

Afkastet i bankerne i 2023 er på niveau med det øvrige erhvervsliv

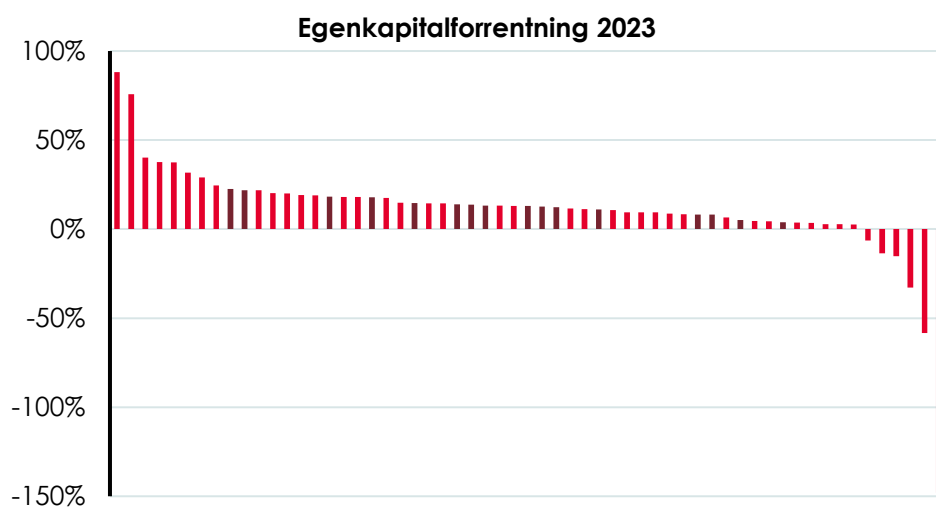
Selv om bankernes indtjening målt i kroner og øre er væsentligt forbedret, og egenkapitalforrentningen igen er pæn, er afkastet til investorerne blevet på niveau med de øvrige såkaldte danske large- og mid cap-virksomheder, jf. figur 7. Bankernes forrentning af egenkapitalen er således repræsenteret bredt omkring midten (medianen). Nok er der to banker, som har den 9. og 10. højeste indtjening i 2023 blandt virksomhederne i figuren, men der er også et par banker, som ligger i den lavere ende af indtjeningskalaen blandt de danske large- og mid cap-virksomheder.

Overordnet set var der medvind på næsten alle fronter for bankerne i 2023, med normaliseret renteniveau, lave nedskrivninger og gunstige finansielle markeder, der alt sammen bidrager til den øgede indtjening. Set over en længere periode, er bankernes indtjening dog fortsat beskeden. Det fremgår tydeligt, når vi sammenholder bankernes gennemsnitlige indtjening siden 2017 med de øvrige såkaldte large- og mid cap-virksomheder. Set over en længere konjunkturfase har bankernes indtjening således haltet mærkbart efter det øvrige erhvervsliv, idet næsten alle banker ligger i den nederste halvdel af indtjeningspektret.

Figur 7: Bankernes forrentning er moderat på trods af indtjeningsmedvind

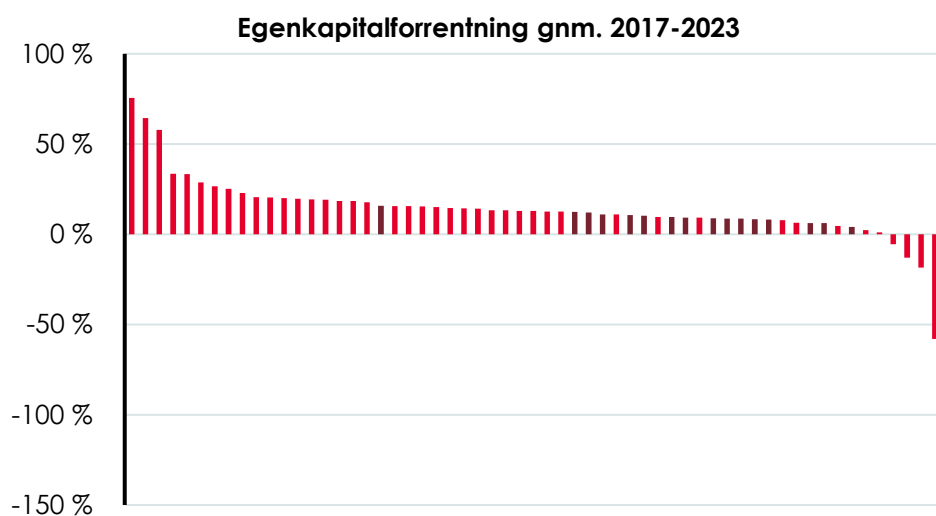

Notat

12. april 2024

Dok. nr. FIDA-1941317218-709843-

v1

- Danske bank- og realkreditkoncerner (grp. 1 og 2)
- Øvrige danske large- og mid cap-virksomheder

Anm.: Banker der per definition er large- eller mid cap-virksomhed, men ikke er gruppe 1 eller 2, er ikke medtaget. Definitionen på large- eller mid cap-virksomhed er 1,1 mia. DKK i markedsværdi. Populationen af virksomheder og bank- og realkreditkoncerner er den samme i de to diagrammer.
Kilde: Årsregnskaber, Bloomberg Finance L.P og Finans Danmarks beregninger.

Bank- og realkreditkoncerner omfattet af analysen

Analysen omfatter 16 bank- og realkreditkoncerner i Finanstilsynets gruppe 1 og 2. For at sikre sammenlignelighed fra år til år, tages der højde for fusioner og opkøb.

Der er i vores regnskabstal på årsbasis blevet korrigeret for følgende:

- Sparekassen Danmark er fusioneret med Totalbanken pr. 31. august 2023. Vi har estimeret og tillagt otte måneders indtjening i Totalbanken. For at sikre sammenlignelighed medtager vi regnskaber for Totalbanken i de historiske tal for 2017-2022.
- Middelfart Sparekasse er sammenlagt med Fanø Sparekasse pr. 1. januar 2023. Dertil var der også en sammenlægning med Folkesparekassen pr. 1. januar 2021. For at sikre sammenlignelighed medtager vi regnskaber for Fanø Sparekasse og Folkesparekassen i de historiske tal for 2017-2022.
- Jyske Bank har opkøbt PFA Bank med virkning fra den 1. oktober 2023. Vi har estimeret og tillagt ni måneders indtjening i PFA Bank. For at sikre sammenlignelighed medtager vi regnskaber for PFA Bank i de historiske tal for 2017-2022.
- Jyske Bank opkøbte det danske forretningsben af Svenska Handelsbanken pr. 1. december 2022. Det har dog ikke været muligt at medtage Handelsbankens danske forretning historisk for sammenlignelighed, da data ikke er tilgængelige.
- Spar Nord Bank opkøbte den danske del af den færøske BankNordik pr. 1. marts 2021. Det har dog ikke været muligt at medtage den danske del af BankNordik for sammenlignelighed, da data ikke er tilgængelige.
- Arbejdernes Landsbank opkøbte Vestjysk Bank med virkning fra 31. maj 2021. Vi har estimeret og tillagt syv måneders indtjening i Vestjysk Bank. For at sikre sammenlignelighed medtager vi regnskaber for Vestjysk Bank i de historiske tal for 2017-2020.
- Sparekassen Danmark blev etableret pr. 1. september 2021 som en fusion mellem Jutlander Bank og Sparekassen Vendsyssel. Vi har ikke korrigeret i regnskabstallene. For at sikre sammenlignelighed medtager vi regnskaber for Jutlander Bank og Sparekassen Vendsyssel i de historiske tal for 2017-2020.
- Sydbank overtog Alm. Brand Bank pr. 30. november 2020. Vi har estimeret og tillagt indtjening i Alm. Brand Bank. For at sikre sammenlignelighed medtager vi regnskaber for Alm. Brand Bank i de historiske tal for 2017-2019.
- Vestjysk Bank fusionerede med Den Jyske Sparekasse i begyndelsen af 2021. Vi har anvendt Finanstilsynets regnskabstal for 2020 for Den Jyske Sparekasse. For at sikre sammenlignelighed medtager vi regnskaber for Den Jyske Sparekasse i de historiske tal for 2017-2019.
- Ringkøbing Landbobank fusionerede med Nordjyske Bank 9. juni 2018. Vi har anvendt tallene fra det offentliggjorte proforma-regnskab for 2018 for at tage højde for fusionen i 2018. For at sikre sammenlignelighed medtager vi regnskabet for Nordjyske Bank i det historiske tal for 2017.

I underposter i regnskaberne har vi desuden valgt at korrigere tallene for koncernen Danske Bank således, at vi kun medindregner Realkredit Danmark og Danske Bank A/S. Dermed er Danica Pension og udenlandske datterselskaber udeladt for at sikre filnærmevisvise samme opgørelsesmetode som anvendes af Finanstilsynet for kreditinstitutter.

Beregning af egenkapitalforrentning

Egenkapitalforrentning efter skat er beregnet som summen af virksomhedernes resultat efter skat, delt med summen af deres gennemsnitlige egenkapital over perioden.

Notat

12. april 2024

Dok. nr. FIDA-1941317218-709843-

v1

Boks 2: Beregninger på normalt niveau for tab på udlån

Udlån og garantier (udlån ex repo) udgjorde 1.359 mia. kr. i pengeinstitutter og 2.920 mia. kr. i realkreditinstitutter pr. 30. juni 2023, jf. Finanstilsynets 'Markedsudvikling for kreditinstitutter 1. halvår 2023'.

Aktuelt normalt niveau for tab på udlån (sektoren)

$\text{Udlån}^{\text{PI}} * \text{tabsprocent}^{\text{PI}} + \text{Udlån}^{\text{RI}} * \text{tabsprocent}^{\text{RI}}$, hvor PI = pengeinstitutter og RI=realkreditinstitutter

Beregning: $1.359 \text{ mia.} * 0,0086 + 2.920 \text{ mia.} * 0,0015 = 16,1 \text{ mia. kr.}$

Aktuelt normalt niveau for tab på udlån (16 største bank- og realkreditkoncerner i denne analyse)

Forsigtig antagelse: Har 90 pct. af bankudlånet. Al realkredit er omfattet i de største koncerner.

Beregning: $1.359 \text{ mia.} * 0,9 * 0,0086 + 2.920 \text{ mia.} * 0,0015 = 14,9 \text{ mia. kr.}$

Egenkapitalforrentning (%) i 2023 for største koncerner med et gennemsnitligt tab på det aktuelle udlån

$(\text{Resultat efter skat} - \text{gns. tab på udlån} / \text{gennemsnitlig egenkapital i 2023}) * 100$

Beregning: $(55,1 \text{ mia.} - 14,9 \text{ mia.} / 444,3 \text{ mia.}) * 100 = 9,0 \text{ pct.}$

Notat

12. april 2024

Dok. nr. FIDA-1941317218-709843-

v1

